

Raoul Vaneigem – Η Βίβλος των Ηδονών

«...Η ιστορία των πολιτισμένων ανθρώπων δεν είναι παρα η ιστορία του εμπορευματος που παραγουν και που αυτοκαταστρεφεται καταστρεφοντας τους.(...)

Αν καθε σταθμος της οικονομικης αναπτυξης σταζει αιμα χυμενο για χειραφετησεις που κατεληγαν στον εκσυγχρονισμο της δουλειας, αυτο σημαινει οτι οι αγωνες χειραφετησης υπακουαν σε μια αναγκαιοτητα της εμπορευματικης επεκτασης... Οι νικες τους ηταν παντα νικες του εμπορευματος.

Οι ανθρωποι πιστευαν οτι αγωνιζονταν για δικαιοσυνη, ισοτητα, ελευθερια, αλλα στην πραγματικοτητα αγωνιζονταν για τον εμπορευματικο επεκτατισμο, για την επωδυνη γεννα μιας νεας εμπορευματικης μορφης, για την εγκαθιδρυση ενος αγροτικου συστηματος, για την ελευθερη κυκλοφορια των εμπορευματων, για τη βιομηχανικη παραγωγη, για την υποχρεωση της καταναλωσης.(...)

Με το να εργαζεται για την εμπορευματικη επεκταση, η αρχουσα ταξη... λειτουργει σαν ταξη καταδικασμενη να φτωχυνει ο,τι ανθρωπινο επιβιωνει μεσα της(...) Το προλεταριο δεν ειναι αμετακλητα καταδικασμενο στην αφαιρεση που στραγγιζει αργα τους αστους και τους γραφειοκρατες απο την ανθρωπινη ουσηα τους.

Αν οι προλεταριοι παραιτηθουν απο την καταστροφη της οικονομιας, επειδη παραιτουνται απο τη δημιουργια μιας κοινωνιας θεμελιωμενης στη θεληση τους για ζωη... εργαζονται για την ανανεωση του εμπορευματος, για το μαρασμο του ζωντανου (...) Υπαρχει μ'αυτη την εννοια μια αυτοκτονικη ταση του προλεταριου, και το σχεδιο για αταξικη κοινωνια εχει τη χροια νεκροταφειου. Οι καλυτεροι υπερμαχοι του προλεταριου δεν ειναι αμετοχοι σ'αυτο (...)

Δεν υπαρχει αλλη πολιτικη απο τη γιακωβινικη, τη λενινιστικη, την εξουσιαστικη(...) και δεν ειναι παρα η οικονομικη κατανοηση των ανθρωπινων υποθεσεων (...) Μεσω της οικονομιστικης συμπεριφορας που διαδιδει εν ονοματι της διαυγειας, οι δειλες αποπειρες αναρχικης αυτοδιευθυνσης στην Ισπανια απετυχαν στη γενεση τους και η θεληση για ζωη δεν εγινε ποτε επικεντρο της συνειδητοποιησης.(...)

Η γενικευμενη αυτοδιευθυνση δεν χρειαζεται αγκιτατορες, δεν εχει αναγκη απο αυτους τους συνωμοτες που οι ιθυνοντες γραφειοκρατες αρεσκονται να καταγγελλουν παντου γιατι βλεπουν σ'αυτους την καθυσηχαστικη αντανakλαση της τυρρανιας τους. Δεν εχει καμια αναγκη κομματων ή οργανωσεων. Πτωματα που αξιωνετε να μας κυβερνησετε, ματαια θα καυτηριασετε τους υποκινητες ταραχων και θα θρηνησετε υποκριτικα για μια βια που μονο η παρουμεναι σας τη συντηρει.

Ποιο παραλογο κινητρο μας αναγκαζει να πληρωνουμε για αγαθα που παραχθηκανε απο ολους για ολους, αν οχι ο φοβος οτι θα γραπωθουμε απο τους νομους σας και τις φυλακες σας; Ο φοβος του χωροφυλακα ειναι η απαρχη της χαμερπειας.(...)

Γιατι να ανεχθουμε εναν κοσμο οπου η διαλεκτικη του εμπορευματος απαιτει να γινει η απολαυση οδυνη, το χαδι βιασμος και η ελευθερια καταναγκασμος; Και πως μπορει κανεις να ισχυριστη οτι θα του βαλει τελος μεσα στην οδυνη, με το βιασμο, μεσω του καταναγκασμου;

Ενας ανεμος αθωοτητας εξαπλωνεται, που μурμουριζει ουπουλα να σταματησουμε να δουλευουμε απο τεμπελια, να εκπαρθυρωσουμε εναν αρχηγο για πλακα, να μοιρασουμε τα αποθηκευμενα αγαθα απο αγαπη για τη χαριστικοτητα.(...)

Η γραμμη της ζωης περνα απο την υποκειμενικη αφθονια, τον διχωσ ορια ερωτα, τον εμπρησμο των τραπεζων, το σαμποταρισμα της οικονομιας, το τελος του κρατους, τη ριζικη καταστροφη των εμπορευματικων σχεσεων... » [εκδόσεις *Ελευθερος Τυπος*, σελ.44-46, 96, 149-50]

Χαριστικοτητα, Ερωτας, Απολαυση – Ανταλλαγη, Καταναγκασμος, Εμπορευμα.

«...Η ευτυχια δεν πληρωνεται αλλα αποσπεται απο την κοινωνια που την πουλαει... Στην ακρη της απελπισιας που μας οδηγησαν οι βιομηχανικες κοινωνιες, η χαριστικοτητα ανοιγει το δρομο της.

Οταν μια απεργια ταμιων απαλασσει τους πελατες απο το ρολο τους και τους βοηθαει να παρουν και να δωσουν χωρις ανταλλαγμα, οταν μερικοι εργατες μοιραζουν τα αποθηκευμενα προιοντα, οταν οι ανθρωποι αρνουνται να πληρωσουν το νοικι, το ηλεκτρικο, το εισιτηριο, οταν η λεηλασια εγκαταλειπει τη μανια της εκτονωσης και παιζει με τη χαρουμενη ανακατανομη της αφθονιας, τοτε... κανενα εμποδιο δεν θα αντισταθει στη γαληνια βια της ακαταβλητης χαριστικοτητας...

...η χειραφετηση των απολαυσεων δεν αναφερεται σε τιποτα, δεν αφηνει ουτε να μετρηθει, ουτε να κριθει, ουτε να συγκριθει, ουτε να παγιδευτει... υπακουει μονο στη δικη της αναγκη επεκτασης... οι τρομοι σιγα σιγα ξεθωριαζουν, το γελιο αντικαθιστα το φοβο. Οι γραφειοκρατες και οι αστυνομικοι θα υποκυψουν περισσοτερο στα ξεσπασματα του χλευασμου παρα στην εκρηξη των βομβων...

...Αλλωστε, η κλιση προς τη χαριστικοτητα ανηκει στην εργατικη παραδοση. Αν εφτιαχνα ενα χαρτη γεωγραφικο και διαχρονικο της θελησης για ζωη... θα υπογραμμιζα, διπλα στις παγιδες που πιανομαι, τις στιγμες βιωμενης εντασης, τα μερη τα προστατευμενα απο την εμπορευματικη ακτινοβολια, τους τοπους οπου κατορθωσα, οσο διαρκεσε μια απολαυση, να εξοντωσω την οικονομικη υδρα.

Θα απεικονιζα τις πολεις του Πρατ Λομπρεγκατ να καινε το χρημα ενα πρωινο του 1932, τις κολλεκτιβες της Καταλωνιας και της Αραγωνιας να βαζουν στα σκαρια τη γενικευμενη αυτοδιευθυνση ηδη το 1936, τις αρνησεις

πληρωμης που μια νεα αθωωτητα διαδιδει σημερα. —Θα σημαδευα επισης, σε εγγλυφο, τις νικες της γραφειοκρατιας, τις ζωνες που κατεχονται απο την αρχουσα ταξη, τις εστιες των τραπεζιτων και των αστυνομικων, τις περιοχες της αυξανομενης προλεταριοποιησης.

Θα μπορουσε καποιος να δει πώς η χαριστικοτητα οργανωνεται σιγα σιγα γυρω απο τις απαιτησεις της ατομικης απολαυσης, πώς η μια και η αλλη αλληλοδιεγειρονται σ'ενα απαραμιλλο κινημα ζωης σε πεισμα των θανασιμων ισκιων της εξουσιας και του κερδους... Η χειραφετηση των απολαυσεων εμπεριεχει τη γενικευμενη χαριστικοτητα που θα αφανισει τον εμπορευματικο πολιτισμο...

Η τιμη σκοτωνει τη ζωη. Σου αρεσει ενα αντικειμενο; Γιατι να μη συντριψεις ο,τι απαγορευει τη χαριστικοτητα του; Μπακαληδες ολων των ειδων, δεν ακουτε να αντηχει στους δρομους η προειδοποιηση "οποιος πρεπει να πληρωσει σπαι";

Η πυρποληση των αστυνομικων τμηματων, των στρατωνων, των φυλακων, των εφοριων, των τραπεζων, του χρηματος... με χαροποιει λιγοτερο για το αποτελεσμα της και περισσοτερο για την αλλαγη προσανατολισμου που διαφαινεται σε τετοιες ενεργειες... να μην ανεχομαστε κανενα φραγμο στην απολαυση. Η καταστροφη απο εκτονωση εχει φαι τα ψωμια της, δεν ειναι παρα ο φορος τιμης που αποτιουν οι αυτοχειρες σε μια κοινωνια θανατου, η ελεημοσυνη που προσφερει η αριστεριστικη φιλοπτωχη κυρια σους φτωχους της...»

«...Αν ο ερωτας ειναι τυφλος, ο λογος ειναι οτι δεν βλεπει τιποτα με τα ματια της εξουσιας. Μην ελπιζετε να κρινει και να κυβερνησει, γιατι αγνοει την ανταλλακτικη σχεση. Αρκειται στον εαυτο του. Οντας το κερας της Αμαλθειας της σεξουαλικοτητας, εκφραζει καλυτερα απ'οτιδηποτε αλλο στον κοσμο του ευνουχισμου τη θεληση για ζωη και την υπεροχη αγριαδα της.

Αν , παντως, οι εραστες που χτες λατρευονταν χωριζουν ξαφνικα μεσα στο μισος και στην περιφρονηση, η αιτια δεν βρισκεται σε καποιο αναλλοιωτο νομο της παρακμης, σε καποια αδυσωπητη μοιρα της κουρασης. Προερχεται απο τη μεγγενη των ανταλλαγων, που μαραινει τα παθη, σβηνει τις φλογες της καρδιας, πνιγει τις παρορμησεις...

Αντι να μεινουν απληστοι για τα παντα μεχρι την εσχατια του κορεσμου, να που οι εραστες επικαλουνται το καθηκον, απαιτουν αποδειξεις, αναζητουν μια παραγωγικοτητα της στοργης. Επιβαλλονται νορμες συνοδευομενες απο την απαιτηση της αυστηρης τηρησης τους, δεν γινεται πια ανεκτη η απερισκεπτη ληθη, η αδεξιοτητα, το αναρμοστο, η φαντασιοκοπια, τα παντα αποτελουν αφορμη επιπληξεων και κυρωσεων. Επειδη τους λειπει η θεληση να δημιουργησουν την αλλαγη οπου θα ξαναβρεθουν, δανειζονται τα δεκανικια της κοινωνιας που τους ακρωτηριαζει απο τη γενναιοδωρια τους.

Η ψυχρη λογικη αποδιωχνει την τρελλα της αφθονιας και ερχεται να κανει απολογισμο των πραγματων. Εφτασαν οι υπουλοι καιροι του να ζητας και να δινεις λογαριασμο, των υποχρεωσεων που πληρωνουν εντοκως τα αναγνωριζομενα δικαιωματα, των φιλιων εναντι φιλιων που προαναγγελλουν το "μια σου και μια μου" του απελπισμενου γοητρου.

Με το να ιδιοποιουνται ο ενας τον αλλο, με το να μετρανε την αμοιβαια στοργη, ο καθενας καταληγει να πεισσει οτι... τα προτερηματα του αλλου ηταν προιον της φαντασιας, οτι η γενναιοδωρια δεν ανταμειβεται οπως πρεπει κι οτι η ελξη δεν ηταν καθολου δικαιολογημενη. Ο ερωτας διαμαρτυρεται οτι εκχωρηθηκε σε αφερεγγυο οφειλετη, οι απογοητευσεις συντασσουν ενα πιστοποιητικο χρεωκοπιας, το παθος καταληγει στη μικροπρεπια, η στοργη στο παζαρεμα, η φιλια στη συκοφαντηση... Πως να ζησουμε σ'ενα κοσμο οπου τα παντα πληρωνονται; Τις λιγες απολαυσεις που σας απεμειναν να προσφερете στους αλλους και στον εαυτο σας, εχετε βαλθει να τις ανταλλαξετε, να τις λογαριασετε, να τις ζυγισετε [να ορισετε ισοτιμιες]...

...Το να πινουμε με ακορεστη διψα απο το ποτηρι της ζωης ειναι η καλυτερη εγγυηση οτι δεν θα στερεψει ποτε. Αυτο το ξερουν τα παιδια, που παιρνουν τα παντα για να τα προσφερουν στην τυχη. Η αισθησιανη αφθονια ζωογονει τις τοπιογραφιας τους πριν η οικονομικη επιταγη αρχισει την αντιστροφη μετρηση του βιωματος. Πριν μαθουν την ανταποδοτικοτητα, πριν μνηθουν στο να αξιζουν ενα δωρο, να απαιτουν τα οφειλομενα, να ανταμειβουν για ενα κερδος, να τιμωρουν για μια υποτιμηση, να ευχαριστουν εκεινους που τους αφαιρουν ενα προς ενα τα θελγητρα μιας υπαρξης διχως ανταλλαγμα.

Το ιδιο ισχυει και για τους παθιασμενους, αυτα τα παιδια που ξαναανακαλυφθηκαν μεσα στον εαυτο τους. Οι εραστες δινουν τα παντα και παιρνουν τα παντα ανεπιφυλακτα. Σαν να συναγωνιζονται ποιος θα προσφερει τα περισσοτερα διχως να ζητα τιποτα σε ανταποδοση. Κι αυτο δεν παυει να δινει περισσοτερη δυναμη στον ερωτα, που αντλει νεες απολαυσεις ακομα κι απο τις ατονιες του και τις εξαντλησεις του...

Αν η συγκυρια των συναντησεων μου προσφερει τον ερωτα σου και σου προσφερει τον δικο μου, μην υποβιβαζεις την αρμονια των επιθυμιων μας σε ανταλλαγη... [Πρεπει να ζητω ανταποδοση] για να αγαπησω; ...τοσο λιγο αγαπω τον εαυτο μου; ...Οποιος δεν ειναι γεματος απο τις δικες του επιθυμιες δεν μπορει να δωσει τιποτα. Οποιος βαδιζει στο δρομο του δουναι και λαβειν, προχωρα σιγα σιγα προς την ανια, την κουραση και το θανατο... ...Οποιος ξερει να αφουγκραζεται προσεκτικα την απολαυση, αγνοει πατριδες και συνορα, αφεντες και δουλους, κερδος και ζημια. Η σεξουαλικη πληθωρα ειναι αυταρκης, εχει στο χωρο της και στο χρονο της αρκετη τολμη για να συντριψει ο,τι την εμποδιζει...» [σελ. 54, 57-62, 98] (1979)

πηγή: <http://isotita.wordpress.com/>

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ